

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002488

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марчук Ірина Василівна

2. Iryna V. Marchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 223

Назва наукової спеціальності: Медсестринство

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 223 Медсестринство

Дата захисту: 08-07-2024

Спеціальність за освітою: 223 Медсестринство

Місце роботи здобувача: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 76.600.084

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76, 76.75.27

Тема дисертації:

1. Формування професійної готовності медичних сестер до діяльності в системі паліативної та хоспісної допомоги
2. Formation of professional readiness of nurses to work in the system of palliative and hospice care. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript

Реферат:

1. Вперше теоретично обґрунтовано та концептуалізовано поняття професійної готовності сестер медичних до діяльності в галузі паліативної і хоспісної допомоги (ПХД) з урахуванням змістовно-критеріального наповнення її складових. Уточнено та розширено наукові відомості щодо особистих та професійних якостей, а також психолого-педагогічних умов формування професійної готовності сестер медичних до діяльності в системі ПХД. Вперше на території Північної Буковини проведено аналіз поведінкових реакцій медичних сестер з позиції інкурабельних пацієнтів, які віддали перевагу поведінці сестра-«мама», на другому місці – сестра-«рутинер», відтак «спеціаліст», «сильна особистість», «акторка» і «нервова». Отримали подальший розвиток складові професійної готовності медичних сестер (особистісно-рефлексивний, соціально-комунікативний, ціннісно-мотиваційний) до діяльності в галузі ПХД. Особистісно-рефлексивний компонент професійної готовності медсестер оцінено, як «середній» за рівнем сформованості всіх його показників:

«емпатійності», «милосердя і толерантності», «усвідомлення рівня своєї фахової підготовки у сфері паліативної допомоги і професійної впевненості». Вперше встановлено домінування дефіцитарних мотивів (фізіологічні потреби, потреби у безпеці, упевненості, у любові й приналежності, в оцінці й повазі з боку оточуючих, у самоактуалізації) в усіх групах спостереження: у 61% здобувачів вищої освіти, у 76% сестер медичних загального профілю і у 50% сестер паліативної служби, а також у всіх інкурабельних пацієнтів, які описали таку медичну сестру як «ідеальну». Отримали нове підтвердження наукові дані про основні чинники ризику злоякісних новоутворень (ЗН) у мешканців Північної Буковини на підставі аналізу канцер-реєстру, а також коморбідних станів. Ризик розвитку ЗН органів черевної порожнини зростає майже у 3 рази за супутніх цереброваскулярних захворювань (ЦВЗ), виразкової хвороби шлунку і/чи 12-палої кишки (ДПК) та ко-, поліморбідних станів [OR 95%CI: 1,0-9,30; $p \leq 0,045-0,009$]. Ймовірність появи ЗН органів грудної клітки (системи дихання, серця, межистіння) збільшується у 2,17-15 разів за перенесеного інфаркту міокарда (ІМ) в анамнезі, наявної застійної серцевої недостатності (СН), надмірної маси тіла (НМТ), чи ожиріння, хронічного обструктивного захворювання легень (ХОЗЛ), захворювань сполучної тканини, цукрового діабету типу 2 (ЦД2) і хронічної хвороби нирок (ХХН) [OR 95%CI: 1,09-42,32; $p \leq 0,045-0,001$]. Шанси на розвиток ЗН органів ендокринної системи та статеві сфери зростають у 1,95-5,88 рази за супутніх захворювань периферійних судин, ЦВЗ, НМТ, ожиріння, ко- і поліморбідності [OR 95%CI: 1,0-45,72; $p \leq 0,044-0,008$]. Вперше розроблено структурно-функціональну модель формування професійної готовності сестер медичних до діяльності у сфері ПХД на підставі результатів емпіричного, соціологічного і медикопсихологічного досліджень. Практичне значення. Вперше на підставі створеної структурно-функціональної моделі формування професійної готовності сестер медичних до діяльності у сфері ПХД розроблено та апробовано елективний курс «Паліативна та хоспісна допомога» для здобувачів освітньої програми «Сестринська справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 223 Медсестринство, а також циклів спеціалізації молодших медичних спеціалістів, фахівців з фаховою передвищою, початковим рівнем (короткий цикл) та першим (бакалаврським) рівнем вищої медичної освіти та магістрів з медсестринства «Паліативна та хоспісна допомога» спеціальність (кваліфікація) після циклу спеціалізації «сестра медична/ брат медичний з паліативної допомоги». Вперше сформовано основні теоретико-емпіричні положення курсу ПХД, які можуть бути використані в закладах медичної освіти на додипломному та післядипломному рівнях (для розробки навчальних і методичних матеріалів, інноваційних технологій професійної підготовки сестер медичних, підвищення їх кваліфікації, проведення психолого-педагогічних досліджень, тощо), а також у практичній охороні здоров'я – відділеннях паліативної і хоспісної допомоги, амбулаторних закладах надання медичної допомоги, тощо. Вперше деталізовано роль коморбідної патології та основних чинників ризику ЗН у мешканців Північної Буковини, що створює можливість виокремити групи високого ризику пацієнтів із прогресуванням відповідної онкологічної нозології та формує передумови для персоніфікованого лікування, вторинної, третинної і четвертинної профілактики. Окрім того, виконаний аналіз засвідчує цільові стратегічні потреби якісної підготовки середнього медичного персоналу для потреби медичної галузі в системі ПХД. Впровадження результатів дослідження. Результати дисертаційного дослідження впроваджені у практику та використовуються у роботі закладів охорони здоров'я м. Чернівців і Чернівецької області Основні наукові положення використовуються в освітньому процесі навчальних закладів на додипломному та післядипломному рівнях.

2. Scientific novelty. For the first time, the concept of professional readiness of nurses for palliative and hospice care (PHC) has been theoretically substantiated and conceptualized, considering the substantive and criterion content of its components. Scientific data on personal and professional qualities, as well as psycho-pedagogical conditions for the formation of professional readiness of nurses in the PHC system, have been clarified and expanded. For the first time in Northern Bukovyna, an analysis of nurses' behavioral reactions from the perspective of incurable patients has been conducted. Patients preferred the "motherly" behavior of nurses, followed by "routine," "specialist," "strong personality," "actress," and "nervous." The components of professional readiness of nurses (personal-reflective, social-communicative, value-motivational) for PHC activities have been further developed. The personal-reflective component of professional readiness was evaluated as "average" in terms of

empathy, compassion and tolerance, awareness of one's level of professional training in PHC, and professional confidence. For the first time, the dominance of deficit motives (physiological needs, safety needs, confidence, love and belonging, esteem from others, self-actualization) has been established in all observation groups: 61% of higher education seekers, 76% of general profile nurses, 50% of palliative care nurses, and all incurable patients who described such a nurse as "ideal." New scientific data have confirmed the main risk factors for malignant neoplasms (MNs) among Northern Bukovyna residents based on cancer registry analysis and comorbid conditions. The risk of developing MNs in the abdominal organs increases nearly threefold with concomitant cerebrovascular diseases (CVD), gastric ulcer and/or duodenal ulcer (DU), and co-, polymorbid conditions [OR 95%CI: 1.0-9.30; $p \leq 0.045-0.009$]. The likelihood of chest MNs (respiratory, heart, mediastinal systems) increases 2.17-15 times with a history of myocardial infarction (MI), congestive heart failure (CHF), excessive body weight (EBW) or obesity, chronic obstructive pulmonary disease (COPD), connective tissue diseases, type 2 diabetes (T2D), and chronic kidney disease (CKD) [OR 95%CI: 1.09-42.32; $p \leq 0.045-0.001$]. The chances of developing MNs of the endocrine system and genital organs increase 1.95-5.88 times with peripheral vascular diseases, CVD, EBW, obesity, co- and polymorbidity [OR 95%CI: 1.0-45.72; $p \leq 0.044-0.008$]. For the first time developed a structural-functional model for the formation of professional readiness of nurses for PHC activities based on the results of empirical, sociological, and medico-psychological research. Practical value. For the first time, based on our developed structural-functional model for forming professional readiness of nurses in palliative and hospice care (PHC), an elective course "Palliative and Hospice Care" has been developed and tested. This course is for students in the "Nursing" educational program at the bachelor's level, specialty 223 Nursing, as well as specialization cycles for junior medical specialists, professionals with pre-higher, initial (short cycle), and bachelor's level medical education, and master's in nursing with the specialization "palliative care nurse." The main theoretical and empirical principles of the PHC course have been formed, which can be used in medical educational institutions at both undergraduate and postgraduate levels for developing educational and methodological materials, innovative professional training technologies for nurses, improving their qualifications, conducting psycho-pedagogical research, and more. Additionally, these principles can be applied in practical healthcare in PHC departments and outpatient care facilities. The role of comorbid pathology and main risk factors for malignant neoplasms (MNs) in Northern Bukovyna residents has been detailed, allowing the identification of high-risk patient groups with progressive oncological conditions and creating prerequisites for personalized treatment and secondary, tertiary, and quaternary prevention. Moreover, the analysis indicates the strategic need for quality training of middle medical staff for the healthcare sector's needs in the PHC system. The results of the dissertation research have been implemented in practice and are being used in the work of healthcare institutions in Chernivtsi and Chernivtsi Oblast. The main scientific provisions are used in the educational process of educational institutions at the undergraduate and postgraduate levels.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Марчук ІВ, Тимофієва МП. Теоретико-методологічний аналіз підходів до вивчення проблеми паліативної компетентності медичних сестер. Україна. Здоров'я нації. 2021;4:63-8.
- Тимофієва МП, Марчук ІВ, Марчук ОТ. Духовно-особистісна орієнтація практичної діяльності сестер медичних у роботі з паліативними пацієнтами. Інсайт: психологічні виміри суспільства. 2022;7:118-30.

- Марчук І, Борисюк А, Тимофієва М, Марчук О. Психологічна підготовка сестер медичних до надання паліативної та хоспісної допомоги як фактор їхньої професіоналізації. Інсайт: психологічні виміри суспільства. 2023;10:317-37.
- Марчук ІВ. Психологічний портрет «ідеальної» медсестри з паліативної допомоги з позицій суб'єктивного сприйняття пацієнтів і фахівців (частина 1). Медсестринство. 2023;2:70-8.
- Марчук ІВ. Взаємозв'язок метаболічних дизрегуляцій, ожиріння, патологій органів черевної порожнини, органів дихання, серцево-судинної системи та хронічних порушень нирок як потенційних чинників ризику розвитку злоякісних новоутворень у контексті паліативної медицини. Буковинський медичний вісник. 2024;28(1):56-60.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тимофієва Марина Пилипівна
2. Марина П. Тимофієва

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марущак Марія Іванівна
2. Mariia I. Marushchak

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6754-0026

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Белов Олександр Олександрович

2. Oleksandr O. Belov

Кваліфікація: д. мед. н., доц., 19.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0156-0777

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бодяка Володимир Юрійович

2. Volodymyr Y. Bodiaka

Кваліфікація: д. мед. н., доцент, 14.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1422-6652

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ілащук Тетяна Олександрівна
2. Tetiana O. Pashchuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0094-8315

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, буд. 2, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сидорчук Лариса Петрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сидорчук Лариса Петрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Доманчук Тетяна Іллівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна